

Verslag **Veilig Jeugdwerk** presentatie **25-11-2015**

We hebben geprobeerd een beeld te schetsen van het project “Veilig Jeugdwerk” welke wij vanaf juni 2014 tot en met november 2015 hebben doorgevoerd.

Dit project is tot stand gekomen door een samenwerking tussen het Meldpunt Misbruik en de Christelijke Gereformeerde Jeugdwerk Organisatie CGJO. Veilig Jeugdwerk is jeugdwerk met gezonde verhoudingen tussen jeugdleiders en jongeren, tussen volwassenen en kinderen, dat in een veilige omgeving plaatsvindt. De aandacht voor seksueel misbruik in het jeugdwerk is van belang om mogelijk misbruik te voorkomen, te herkennen en te melden.

Wij laten ons leiden door het liefdesgebod dat Jezus zelf ons heeft gegeven: Mattheüs 22:37-39.

37Hij zeide tot hem: Gij zult de Here, uw God, liefhebben met geheel uw hart en met geheel uw ziel en met geheel uw verstand. 38Dit is het grote en eerste gebod. 39Het tweede, daaraan gelijk, is: Gij zult uw naaste liefhebben als uzelf. Kinderen nemen hierbij een speciale plaats in.

Slechts twee keer staat het woord omarmen in de Griekse grondtekst van het NT (Marcus 9:36-37 en Marcus 10:16). Beide keren gaat het om Jezus die een kind omarmt en zegent. Kinderen nemen een bijzondere plaats in, Jezus maakt van de minsten de meesten. Bij de kinderen zie je iets van het Koninkrijk van God. Psalm 130 spreekt van ontferming. God ontfermt zich over ons, zoals een vader zich over zijn kind ontfermt. Wij willen ons over de kinderen ontfermen die ons zijn toevertrouwd. Kinderen verdienen onze bescherming. Veilig Jeugdwerk wil beantwoorden aan deze opdracht.

De kern van project Veilig Jeugdwerk betreft het voorkomen van seksueel misbruik. Een heftig, pijnlijk en mede daarom weinig besproken onderwerp.

Maar het gebeurt, en dat vinden we schokkend. Vooral wanneer het in de kerk plaatsvindt of door iemand die voor de kerk werkt. Daar zijn christenen en niet-christenen het over eens. Maar erover praten en voorkomen dat het blijft gebeuren? Dat doen we weinig.

Die verantwoordelijkheid hebben we wel. In Deuteronomium lezen we: Als u een nieuw huis bouwt, moet u een borstwering rond het platte dak maken om te voorkomen dat iemand eraf valt en u zo de schuld over uw huis brengt. Zijn er argumenten te noemen om NIET alles te doen wat in redelijkheid mogelijk is om te voorkomen dat er vreselijke dingen gebeuren die niet hadden hoeven gebeuren? Volgens ons niet.

Veilig Jeugdwerk: Veiligheid in brede zin. Jongeren moeten zich veilig, prettig en op hun gemak voelen in de kerk en jeugdwerk. Een gemeenschap met geborgenheid

Breed hebben we het over pesten, discrimineren, live/persoonlijk en via social media.

Smal is de kern van dit Project: seksueel misbruik. Twee beladen woorden.

Project Veilig Jeugdwerk is ontstaan vanuit landelijke/regio uiteenzetting NGK/CGK/GKV stappenplan,¹ van de regio avonden vond plaats in onze Wilhelminakerk, goede basis als vertrekpunt, het is een prachtig diepgaand document, waar wij zelf nog een nadere invulling/verdieping aan hebben gegeven.

Veilig Jeugdwerk zet in op het voorkomen, herkennen en melden van misbruik in het jeugdwerk.

Voorkomen: vergroting bewustzijn en beleid; (naar mate je het onderwerp eigen maakt ga je anders kijken)

Herkennen: trainen en bespreekbaar maken; (met elkaar de praktijk onder de loep nemen met professionele insteek opbouwend scherp zijn)

Melden: bieden van zorgvuldige stappen in complexe situatie.(handelen tijdens een shock; de juiste weg bewandelen)

DOEL

Bewustwording: Ja het is er en wij lopen het risico er ook mee te maken te krijgen **als** we ons niet voorbereiden.

Scherper en meer gefocust om gewone dingen anders georganiseerd en gecommuniceerd te laten worden. Een spiegel ook voor ons eigen soms naïeve handelen.

Niet dat we krampachtiger moeten worden, maar meer de grenzen weten en daardoor zelfs vrijer bewegen. Van kind naar leiding en van leiding naar kind.

Openheid in communicatie. Het gaat er ook om dat we het samen doen; we moeten kunnen zeggen wat je ziet en ervaart; wij als team, de jeugdouders, jongerenleiding en kerkenraden. In de kerk maar ook in activiteiten daarbuiten; Rozenprieel.

Educatie/informatie werd ons aangereikt, het project is noodzaak. We zijn geen experts maar wel alert, met oog voor gevaar. Samenwerken, open staan voor elkaars opbouwende kritiek en inzicht.

Een **open sfeer in ons jeugdwerk! Is belangrijk omdat:** Precaire onderwerp, de **verweggistan** show, dat gebeurt hier toch niet, niet in onze kerk, kan me er niets bij voorstellen.

Samen wel tot het belang van de zaak willen en moeten! komen. Open staan en gevoelens oproepen voor situaties die onze logica, ons hart en ons geloof ver te boven gaan.

We hebben een belang want dichter om je heen dan je denkt zijn voorbeelden genoeg: een maatschappij die verloedert waarin een vereniging Martijn bestaansrecht claimt, de katholieke kerk die gruwelijke misstappen maakt, maar ook de protestante kerk kan zich er niet aan onttrekken. Er rest ons schaamte en schuldgevoel. Maar wat te denken van de slachtoffers; levens gaan kapot, het verleden heeft de toekomst vernietigd, hoe verder....

Maar ook pesten van een beetje tot te veel brengt verregaande soms dodelijke consequenties met zich mee,

En wat te denken van Social media....we wensen u en vooral uw kinderen daarin veel wijsheid

En dan hebben we het alleen maar over het zichtbare verdriet.

Seksueel grensoverschrijdend gedrag

Een **definitie**: *Elke vorm van seksueel gedrag of seksuele toenadering, in verbale, non-verbale of fysieke zin, opzettelijk of onopzettelijk, die door de persoon die het ondergaat als ongewenst of gedwongen wordt ervaren; en/of plaatsvindt binnen een ongelijke machtsverhouding (volwassene-minderjarige, hulpverlener-cliënt, leerkracht-leerling, trainer-pupil, leiding-jeugdlid, e.d.); en/of anderehandelingen of gedragingen van een soortgelijke aard als die strafbaar zijn gesteld in het Wetboek van Strafrecht.*

Vier punten belangrijk:

- Niet alleen **fysieke** aanraking valt hieronder, ook **verbale** seksuele toenadering.
- De **intentie** van degene die zulk gedrag **vertoont** is niet belangrijk om te bepalen of het gaat om seksueel grensoverschrijdend gedrag, het kan wel van invloed zijn op de maatregelen die je ertegen neemt.
- Het gaat om de **beleving** van degene die het **ondergaat**: voelt die het gedrag als dwingend en / of ongewenst?
- In sommige gevallen is ook die beleving niet doorslaggevend: want als er sprake is van een ongelijke **machtsverhouding** is het gedrag sowieso grensoverschrijdend.

Waarom zijn we met dit onderwerp aan de slag gegaan?

Seksueel geweld is een maatschappelijk probleem is. Seksueel geweld, seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel misbruik: er is een flinke kans dat we er mee te maken krijgen, al was het maar ergens in je omgeving. En het komt overal voor waar menselijke relaties voorkomen. Dus ook in de kerk. Je moet er niet aan denken!!! Elk kind dat slachtoffer wordt van seksueel misbruik is er één teveel.

Omdat het dus ook **in de kerk** voorkomt, heeft de kerk ook een verantwoordelijkheid om dit probleem onder ogen te zien. Het is van groot belang dat kinderen die aan ons worden toevertrouwd ook veilig zijn. Misbruik kan een enorme impact hebben op het verdere leven van kinderen. Ouders zullen ook steeds vaker aan je vragen of je je zaken wel op orde hebt. Terecht willen ze dat je laat zien dat je de veiligheid van hun kinderen serieus neemt. Als er aandacht is voor veiligheid, zullen ouders, jongeren, vrijwilligers, medewerkers en ambtsdragers ook eerder met vragen en problemen durven komen. Je moet je vrijwilligers dus ook ondersteunen bij het maken van afspraken over wat wel en niet kan, bij het elkaar aanspreken, bij het signaleren van problemen.

Je wilt ook voorkomen dat leden/vrijwilligers onverdiend verdacht worden (de film Jagten), maar ook dat kinderen onnodig risico lopen op vormen van seksueel misbruik

Vandaar dat we het **stappenplan** wat ons is aangereikt ter hand hebben genomen

stap 1 **OP DE AGENDA**

Bij KR op de agenda gezet en is een terugkerend agendapunt, KR staat achter de JO/VJ en geeft alle ruimte en ziet de noodzaak en het belang. Beide kerkraden (Wilhelminakerk en Petrakerk) zijn ook betrokken bij eerdere avonden. We hebben er gezamenlijk een punt van gemaakt.

stap 2 **OMGANGSAFSPRAKEN** zijn vastgesteld

stap 3 **GEDRAGSCODE** zijn vastgesteld

stap 4 maak een **RISICO ANALYSE**

Het is belangrijk een inventarisatie te maken van de situatie nu.

In hoeverre is er sprake van een veilige omgeving en een veilige sfeer in ons jeugdwerk?

Waar liggen valkuilen en met welke prioriteit pakken we die aan?

Deze stap, de risicoanalyse, draait om **WIE**, **WANNEER** en **WAAR**:

- Wie is wanneer en waar in de gelegenheid om grensoverschrijdend gedrag te vertonen
- Wie is wanneer en waar kwetsbaar voor seksueel misbruik

Met deze stap zijn we nog volop bezig. We hebben door middel van digitale vragenlijsten zowel leiding als jongeren gevraagd naar deze thema's op het gebied van veiligheid.

Met een checklist die we zelf ook ingevuld hebben, willen we nog ouders, jongeren en leiding vragen concrete voorbeelden van veiligheid te laten beoordelen. En zodra we de Wie, Wanneer en Waar goed in beeld denken hebben, gaan we aan de slag met de verbeterpunten. We zijn daar deels al mee gestart. Heeft u de ramen in de ruimtes van de creche en KND gezien?

Stap 5 stel een **INTERNE VERTROUWENSPERSOON** aan

Belangrijke schakel! Bert Oving is in de Wilhelminakerk aangesteld, we zijn in overleg met de Petrakerk wie bij hun de positie kan innemen, ideaal beeld is man-man-vrouw-vrouw en uitwisseling richting de andere kerk.

Stap 6 maak **MELDEN** mogelijk

Op de website is melden al enige tijd mogelijk

Er komen posters te hangen

Verder wordt de functionarissen en KR het meldprotocol ter beschikking gesteld en

Heeft de vertrouwenspersoon een eigen routekaart (IVP).

Stap 7 stel een **AANSTELLINGSBELEID** vast

We kunnen niet iedereen blindelings de zorg over onze kinderen toevertrouwen. Het is daarom belangrijk beleid te ontwikkelen voor het aanstellen van jeugdleiders.

Protocol wordt gemaakt en doorgevoerd in overleg met JWT; gesprek, ervaring en motivatie, referenties en

→ 1.omgangsafspraken, 2.gedragscode tekenen, 3.VOG aanvragen.

Ook hier gaat al preventie vanuit, als je laat merken dat je deze taak serieus neemt en oog heb voor zaken die mis kunnen gaan, zullen mensen die het verkeerde voor hebben signalen krijgen dat wij alert zijn. De inbreker gaat ook naar de deur die het minst beveiligd is. Tegelijkertijd kunnen we aangeven dat iedereen die bij het jeugdwerk betrokken is ook met terugwerkende kracht, dezelfde eisen/stappen heeft moeten door staan.

Stap 8 **TRAIN** medewerkers

JWT bijeenkomsten JL, JO/VJ hebben hier een taak in, een stuk samenwerking binnen het gehele jeugdwerk, zal een kwalitatieve opbouw bewerkstelligen Praten over OA en GC, aandacht voor positie tijdens JL meetings, coach bijeenkomsten, het onderwerp in verschillende verbanden ter sprake brengen, in vergaderingen, bemoedigen en toerusten vanuit het VJ/JO/JWT team,

Stap 9 behoud **VEILIGE OMGEVING**

Ook praktische zaken bekijken, zijn er ruimten die minder geschikt zijn, transparantie. Met dank aan KR en CvB zijn de deuren meteen aangepast.

Stap 10 **KLACHTENREGELING**

Staat op website en bedoelt voor iedereen, zodat als er iets speelt, men weet welke stappen er genomen gaan worden, helder en duidelijke regeling, van klacht tot melding.

Stap 11 **De gemeente informeren**

25-11-2015 en al gedaan gedurende het jaar met bijeenkomsten en schrijven en website info.

Beleid klinkt formeel, maar het doel van beleid is dat je met elkaar afspraken maakt en deze onafhankelijk maakt van de persoon die zich er op dat moment voor inzet. Alle gemeenten doen aan werving en selectie. Door daarover afspraken te maken kun je zorgen dat je de juiste mensen inzet en andere bewust niet. Door omgangsafspraken en een gedragscode dwingen we elkaar om concreet te worden. Wat voor gedrag willen we niet en wat kan wel? Natuurlijk is het nooit compleet, maar het geeft een basis voor verdere discussie. De **omgangsafspraken** zijn er in principe voor de hele gemeente, maar richten we in het bijzonder op de jeugd. De **gedragscode** is er voor de jeugdwerkers/-leiders. Het is de bedoeling dat het een officiële afspraak is.

De kerkenraad is verantwoordelijk voor de veiligheid in de kerk.

Een Interne Vertrouwens Persoon kan dit beleid op lokaal niveau verder handen en voeten geven in samenwerking met het Veilig Jeugdwerk Team.

De overheid heeft haar eigen taken in het voorkomen van seksueel misbruik. De overheid faciliteert het project 'In Veilige Handen' waar Veilig Jeugdwerk weer dankbaar gebruik van maakt, de overheid stelt de Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) gratis ter beschikking stellen en natuurlijk is de overheid verantwoordelijk voor vervolging via het strafrecht.

Het Meldpunt Misbruik heeft kennis in huis over eventuele klachtenprocedures, het doen van aangifte en kan adviseren over melding, klacht, aangifte en gemeentebegeleiding.

Afrondend:

Wij zijn er van overtuigd dat voor elke bekeerling op aarde de engelen in de hemel juichen, zo ook bij **elk** misbruik wat we weten te voorkomen!

We ronden het nu voorlopig af deze avond en dit project, het is een hele klus geweest, deels hebben we jullie daar op diverse avonden en ook vanavond deelgenoot van gemaakt, we moeten het ook samen doen, verantwoordelijkheid als kerklid, ouder, maar ook kinderen onderling, maar vooral wij samen op een opbouwende manier uit dankbaarheid en zorgvuldigheid. Integratie in het Jeugdwerk heeft deels al plaats heeft gevonden en diverse activiteiten zijn ingezet en moeten inbedden, zullen richting februari en juni 2016 als VJ team met JO afstemmen hoe het gaat en de losse eindjes aan elkaar knopen.

Tenslotte... Duidelijk is dat geldt: elk kind dat wordt misbruikt is er één teveel! En: voorkomen is beter dan genezen, in het bijzonder waar het seksueel misbruik van kinderen en tieners betreft. Daarom is het van het grootste belang dat we er in het kerkelijk jeugdwerk alles aan doen om de kans op seksueel misbruik zo klein mogelijk te maken.

Het Veilig Jeugdwerk Team - Arina Zijlmans, Geranda Broskij, Frank Gjaltema, Toon van Veelen(JO) en Linda van Dongen (JO).